

UPRAVA ZA INDIREKTNO - NEIZRAVNO OPOREZIVANJE
УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ

POVELJA O PRAVIMA I OBAVEZAMA OBVEZNIKA INDIREKTNIH POREZA

Juni 2020. godine

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

Sadržaj

Uvod	3
Postupak indirektnog oporezivanja	4
Prava poreznih obveznika	5
Pravo na postupanje službenika UIO sa poštovanjem i uvažavanjem	5
Pravo na informiranost	5
Pravo na profesionalne usluge i pomoć	5
Pravo na nepristrasan i fer tretman	6
Pravo na tajnost i zaštitu podataka	6
Pravo na povrat novčanih sredstava	6
Pravo na podnošenje izmijenjene porezne prijave	6
Pravo na izjašnjenje	6
Pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu UIO	7
Pravo na primjedbe na rad službenika	7
Pravo na žalbu i sudsku zaštitu	7
Obaveze poreznih obveznika	8
Obaveza na upis u Jedinostveni registar obveznika indirektnih poreza	8
Obaveza na suradnju sa UIO.....	8
Obaveza vođenja i čuvanja poslovnih knjiga i evidencija	8
Obaveza podnošenja prijave u propisanim rokovima	8
Obaveza obavještanja poreznog organa o promjeni podataka u Jedinostvenom registru obveznika indirektnih poreza.....	9
Obaveza omogućavanja uvida u poslovne knjige i dokumentaciju	9
Obaveza obračunavanja i plaćanja obaveza u propisanom roku	9
Zaključak	10

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

Uvod

Uprava za indirektno oporezivanje (u daljnjem tekstu: UIO) je jedini organ u Bosni i Hercegovini koji je mjerodavan za provođenje zakonskih propisa o indirektnom oporezivanju, kao i politike koju utvrdi Vijeće ministara na prijedlog Upravnog odbora. Isto tako, UIO je nadležna za naplatu i raspodjelu indirektnih poreza na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Strateško opredjeljenje UIO je moderna, kredibilna i uslužno orijentirana porezna uprava. Svi porezni obveznici dužni su ispunjavati svoje zakonom propisane obaveze, a zadatak UIO, kao organa zaduženog za primjenu propisa, je da osigura povjerenje obveznika u sistem i da ih podstakne na dobrovoljno poštovanje zakonskih propisa.

Vrijednosti koje UIO u svom radu promovira su proaktivnost, transparentnost, uslužna orijentiranost u radu, te jednak tretman za sve porezne obveznike. Uvažavajući postavljene vrijednosti, želimo da ojačamo **povjerenje i uzajamno poštovanje između UIO i poreznih obveznika u BiH**, a samim tim i unaprijedimo dobrovoljno poštivanje propisa.

Kako bi UIO svoj zadatak izvršila efikasno potrebno je da službenici UIO, ali i porezni obveznici poznaju i razumiju temeljna prava i obaveze, te da se uspostavi i razvija odnos međusobnog povjerenja.

S tim u vezi, UIO donosi Povelju o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza. Naime, Povelja sumira osnovna prava i obaveze iz sistema indirektnog oporezivanja.

Svrha Povelje je da Vam se kao poreznom obvezniku na jednostavan i razumljiv način objasni koja su Vaša prava i obaveze u postupku indirektnog oporezivanja. Osim navedenog, ista treba da Vam ukaže na način, na koji možete zaštititi svoja prava, te da Vam omogući da spoznate suvremene i više standarde naših usluga.

Nadamo se da će ova Povelja unaprijediti našu suradnju sa Vama kao obvezniku indirektnih poreza, te da će se buduća suradnja temeljiti na međusobnom uvažavanju i poštovanju.

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

Postupak indirektnog oporezivanja

Postupak indirektnog oporezivanja je poseban upravni postupak u kome se utvrđuju prava i obaveze UIO i obveznika indirektnih poreza, a uređen je Zakonom o postupku indirektnog oporezivanja i posebnim zakonima o pojedinim vrstama indirektnih poreza. Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonima shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim je uređen upravni postupak i inspekcijski nadzor.

Ovaj postupak primjenjuje se na sva lica koja su obavezna plaćati indirektne poreze ili obračunavati i plaćati indirektne poreze za drugog poreznog obveznika ili obavljati druge poslove u vezi sa razrezom poreza obveznika indirektnih poreza.

UIO je obavezna osigurati jedinstvenost u primjeni propisa o indirektnim porezima na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

PRAVA POREZNIH OBVEZNIKA

Pravo na postupanje službenika UIO sa poštovanjem i uvažavanjem

Obveznici indirektnih poreza imaju pravo da se službenici UIO prema njima ophode s dužnim poštovanjem i uvažavanjem.

Svaki postupak UIO koji uključuje prisustvo poreznog obveznika treba da se vrši tako da se izbjegne bilo kakvo zadiranje u njegovo lično dostojanstvo ili da mu se prouzrokuje bilo kakva neugodnost.

Pravo na informiranost

Obveznik UIO ima pravo da dobije informaciju i pomoć od UIO u ostvarivanju njegovih prava i izvršavanju njegovih obaveza u vezi s indirektnim porezima. Ima pravo da, kao stranka, u svakom trenutku bude upoznat sa situacijom i tokom postupka indirektnog oporezivanja u kome učestvuje.

Također, kao stranka u postupku indirektnog oporezivanja, isti ima pravo da poznaje identitet organa i osoblja koje radi za UIO, a pod čijom odgovornošću su izvršene radnje i postupci indirektnog oporezivanja.

Osim navedenog, ima pravo i da bude informiran o pokretanju inspeksijskih radnji i o njihovom karakteru i obimu, kao i o pravima i dužnostima za vrijeme tih radnji i rokovima utvrđenim zakonom u okviru kojih će se te radnje vršiti.

Isto tako porezni obveznici imaju pravo da dobiju objašnjenja o načinu primjene pojedinih odredbi važećih propisa.

Pravo na profesionalne usluge i pomoć od strane UIO

Kad službenici UIO vode postupak i rješavaju, dužni su strankama omogućiti da što lakše zaštite i ostvare svoja prava u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Aneksom 6. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, vodeći pri tom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba, niti u suprotnosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

Kad službenik u UIO pri rješavanju neke upravne stvari, s obzirom na postojeće činjenično stanje, sazna ili ocijeni da određena stranka ima osnova za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to.

Postupak indirektnog oporezivanja se treba voditi brzo i sa što manje troškova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje učestvuju u postupku, ali tako da se pribavi sve što je potrebno za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja i za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

UIO ima obavezu da se postara da neznanje i neukost stranke, i drugih osoba koje učestvuju u postupku, ne bude na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

Porezni obveznik ima pravo da traži podršku i podnosi zahtjeve odgovarajućim službama u UIO.

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

Obveznici indirektnih poreza imaju pravo dobiti od UIO potvrde za podnesene prijave, isprave ili obavještenja ili njihov sadržaj. Isti nisu obavezni podnositi dokumente koji nisu obavezujući ili one koje su već ranije podnijeli ili koje UIO već posjeduje. UIO može tražiti od obveznika da potvrdi već podnesene podatke.

Pravo na fer tretman i nepristrasnost

UIO treba da štiti interese poreznih obveznika u dijelu koji se odnose na izmirivanje poreznih obaveza. Organ koji vodi postupak, odnosno rješava u upravnim stvarima, dužan je osigurati uspješno i kvalitetno ostvarivanje i zaštitu prava i pravnih interesa fizičkih lica, pravnih lica i drugih stranaka.

U izvršavanju svojih dužnosti, zaposleni u UIO su dužni da postupaju nepristrasno, i to se mora jasno odražavati u njihovom radu.

Pravo na tajnost i zaštitu podataka

Porezni obveznik ima pravo na povjerljivost svih podataka, izvještaja ili zapisa pribavljenih od UIO, u smislu da se isti isključivo koriste u provođenju propisa u vezi sa indirektnim porezima i da se ne mogu davati trećim stranama, osim u slučajevima propisanim zakonom.

Također, u postupku se moraju zaštititi lični i tajni podaci u skladu s propisima o zaštiti ličnih podataka, odnosno tajnosti podataka.

Pravo na povrat novčanih sredstava

Porezni obveznik ima pravo da dobije, bez zahtjeva i u vremenskim periodima utvrđenim zakonom, povrate koji proizilaze iz svakog indirektnog poreza, povrate neosnovano izvršenih uplata i povrat troškova garancije kako je propisano zakonom, uz utvrđenu zateznu kamatu.

Pravo na podnošenje izmijenjene PDV prijave

Porezni obveznik ima pravo da dostavi, dopuni ili izmijeni ispravu i/ili prijavu samooporezivanja u roku propisanom za redovno podnošenje prijave i nakon isteka tog roka sve do isteka perioda od pet godina od roka za redovno podnošenje prijave.

Pravo na izjašnjavanje

Prije donošenja rješenja, stranci se mora pružiti mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rješenja. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjenja stranke samo u slučajevima kad je to zakonom određeno. U postupku se mora utvrditi pravo stanje stvari, i u tom cilju moraju se

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

potpuno i pravilno utvrditi sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

Pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu UIO

Svako fizičko i pravno lice ima pravo podnijeti zahtjev za pristup informacijama iz nadležnosti UIO. UIO neće ispitivati, niti zahtijevati razloge opravdanosti zahtjeva.

Ovim se obezbjeđuje transparentnost rada i podstiče efikasnost i odgovornost službenih lica.

Uprava je dužna da omogući pristup informaciji ili dijelu informacije koje posjeduje, osim u slučajevima predviđenim Zakonom o slobodi pristupa informacijama. Ako Uprava nije u mogućnosti da udovolji zahtjevu o tome će u roku od 8 dana obavijestiti podnosioca zahtjeva s uputom o mogućnosti podnošenja žalbe nadležnom organu uključujući i pravo obraćanja Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Pravo na podnošenje primjedbi

U cilju da se osigura maksimalna profesionalnost i transparentnost u radu svakog zaposlenog u UIO, svi obveznici indirektnih poreza, kao i svi građani u Bosni i Hercegovini, koji su nezadovoljni radom službenika UIO, neprimjerenim ponašanjem ili nezakornitim postupanjem istih, imaju mogućnost podnošenja primjedbi.

Primjedbe na rad zaposlenih u UIO mogu se iskazati na sljedeći način:

- neposredne usmene primjedbe,
- primjedbe putem telefona, i
- primjedbe u pisanom obliku.

Pravo na žalbu i sudsku zaštitu

Protiv svakog rješenja koje donese UIO porezni obveznik ima pravo da podnese žalbu kao redovan pravni lijek u propisanom roku.

Rješenje po žalbi je konačni upravni akt, protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog odjela Suda BiH.

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

OBAVEZE POREZNIH OBVEZNIKA

Redovne obaveze su one nenovčane obaveze koje se moraju izvršiti u toku postupka indirektnog oporezivanja i koje su zakonskim i podzakonskim aktima nametnute obveznicima indirektnih poreza za dug po osnovu indirektnog poreza.

Obaveza upisa u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza

Obveznici, u postupku indirektnog oporezivanja, dužni su da se registriraju i upišu u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza. Po završenom postupku registracije obveznici dobijaju identifikacioni broj, koji će koristiti u svojim odnosima s UIO.

Obaveza suradnje sa UIO

Fizička lica, pravna lica i svi drugi subjekti odgovorni za postupanje u vezi s indirektnim porezima, dužni su da pruže UIO bilo koju vrstu podataka, izvještaja, službenih akata i drugih dokaza koji se odnose na indirektno oporezivanje u vezi sa izvršavanjem vlastitih obaveza ili obaveza proisteklih iz njihovih poslovnih odnosa sa drugim licima.

Nadalje, pravna i fizička lica i drugi subjekti dužni su postupati po zahtjevu ovlaštenog službenog lica i omogućiti mu provođenje svih mjera i radnji koje ovlašteno službeno lice preduzima shodno ovlaštenjima.

Obaveza vođenja i čuvanja poslovnih knjiga i evidencija

Porezni obveznici su dužni da se pridržavaju računovodstvenih propisa, vode evidencije u skladu sa zakonskim standardima, kao i sistema informacione podrške i razvoja koji će dozvoliti tumačenje podataka i olakšati pretvaranje tih podataka u čitak format ako su kodirani.

Lica koja podliježu plaćanju indirektnih poreza i koja elektronski dostavljaju podatke UIO dužna su čuvati kopije programa, spise dokumenata i arhivu koja sadrži originalne podatke.

Također, porezni obveznici dužni su da ispostavljaju i podnose fakture ili druga zakonom prihvaćena sredstva dokazivanja prijema, čuvaju fakture, blagajničke račune i sve druge dokumente u vezi sa njihovim obavezama indirektnih poreza.

Obaveza podnošenja prijave u propisanim rokovima

Porezni obveznici su dužni da podnesu prijave, kao i sva druga obavještenja na način i u roku propisanom zakonskim i podzakonskim aktima.

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

Obaveza obavještanja poreznog organa o promjeni podataka u Jedinostvenom registru obveznika indirektnih poreza

Svaki obveznik indirektnih poreza dužan je UIO prijaviti svaku promjenu podataka sadržanih u Jedinostvenom registru obveznika indirektnih poreza u roku od osam dana po nastupanju promjene. Ukoliko se radi o promjeni podataka koji su sadržani u ranije izdatom rješenju i uvjerenju, donosi se rješenje o upisu promjene podataka u Registru i izdaje se novo uvjerenje u roku od 30 dana od dana prijave promjene.

Obaveza omogućavanja uvida u poslovne knjige i dokumentaciju

Porezni obveznik ima obavezu da omogući UIO da:

- napravi kopije kompjuterskih spisa i drugih podataka u vezi s porezima koji su elektronski pohranjeni,
- pristupi kompjuterskim sistemima pod zaštitom,
- izuzme kompjutere i računarsku opremu, ako je to neophodno radi provjere poslovnih transakcija,
- olakšaju nadzor i provjere UIO,
- dostavljaju UIO knjige, registre, dokumente ili podatke koje je obveznik indirektnog poreza dužan voditi za sebe ili u ime trećih lica, a u vezi s poštivanjem indirektnih propisa. Ako se informacije pohranjuju elektronski, na taj način će se i dostavljati UIO na njegov zahtjev.

Obaveza obračunavanja i plaćanja obaveza u propisanom roku

Porezni obveznik je dužan da utvrdi svoju poreznu obavezu, kao i da za već utvrđenu obavezu od strane UIO uplati porez na način i u roku koji je propisan zakonskim ili podzakonskim aktima.

Obaveza indirektnih poreza sastoji se od glavne i sporedne obaveze. Glavna obaveza je plaćanje tačne obaveze po osnovu indirektnih poreza.

Sporedne obaveze su sljedeće:

- zatezne kamate;
- naknadni teret prinude;
- sankcije koje su izrečene za prekršaje propisa o indirektnom oporezivanju i
- sve ostale zakonom propisane obaveze u vezi s indirektnim oporezivanjem.

Povelja o pravima i obavezama obveznika indirektnih poreza

Zaključak

Poštovani porezni obvezniče,

Kako bi se uspostavio odnos međusobnog povjerenja između poreznog organa i poreznih obveznika, UIO u svom radu postupa u skladu sa najboljom praksom suvremenih poreznih administracija.

Imajući u vidu naprijed navedeno, donosimo ovu Povelju kako bi Vam pomogli da bolje razumijete:

- šta možete očekivati od nas,
- šta očekujemo od Vas,
- Vaša prava i obaveze,
- šta možete učiniti ako niste zadovoljni postupanjem UIO.

Dakle, Povelja prava i obaveza obveznika indirektnih poreza donesena je sa ciljem da doprinese uspostavljanju kooperativnih odnosa između poreznog organa i poreznih obveznika, zasnovanih na uzajamnom povjerenju i poštovanju. Očekujemo da će doprinijeti boljem razumijevanju prava i obaveza, olakšati međusobnu komunikaciju i omogućiti uspostavljanje većeg stepena porezne discipline.

Ako se cijeli postupak odvija u duhu dobre suradnje i uvažavanja onda će se svi sudionici poreznog postupka osjećati ugodnije i kao partneri koji su usmjereni prema istom cilju.

Broj: 01-02-2-765-1/20

Datum: 19.06.2020

DIREKTOR

Dr. Miro Džakula